

CODI 1014 HISTORIA DEL PENSAMENT POLÍTIC I SOCIAL

PROF.: CARLOS CANEQUE I SOLA

Llicenciat en Filosofia. Universitat Autònoma de Madrid.
Llicenciat en Ciències Polítiques i Sociologia. Universidad Complutense.
Master en Sociología Política. Yale University, U.S.A.
Doctor en Ciència Política. Universidad Complutense.
Professor Titular de Ciència Política. Universitat Autònoma de Barcelona.

PROF.: JOSEP MARIA SANAHUJA I BONFILL

Llicenciat en Ciències Polítiques i Sociologia. Universidad Complutense.
Doctor en Ciència Política. Universitat Autònoma de Barcelona.
Professor Titular de Ciència Política. Universitat Autònoma de Barcelona.

PROF.: FRANCESC MORATA

Llicenciat en Dret. Universitat de Barcelona.
Llicenciat en Ciències Econòmiques. Universitat Autònoma de Barcelona.
Doctor en Ciències Jurídiques. Institut Universitari Europeu. Florència.
Professor Titular de Ciència Política. Universitat Autònoma de Barcelona.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura constitueix una introducció al coneixement del pensament polític des del Renaixement fins als nostres dies, tant des de la perspectiva dels autors més significatius com dels moviments polític-ideològics contemporanis: liberalisme, conservadurisme, nacionalisme, anarquisme, socialisme democràtic, comunisme i feixisme; prenent com a eix conductor el sorgiment, evolució i transformació de l'Estat, des de l'Estat absolut fins a l'Estat social i democràtic de dret. L'assignatura constitueix, tanmateix, una introducció a les diverses matèries de ciència política al llarg de la carrera.

TEMARI

I. ABSOLUTISME

1. La crisi del feudalisme i el naixement de l'Estat modern.- La Reforma: Luter. Calví.- El Renaixement. Maquiavel i l'autonomia de la política.
2. El pensament polític absolutista.- Bossuet i l'origen diví del poder reial.- Bodí i la sobirania.- Hobbes i el poder irresistible.
3. L'Estat absolutista.

II. REVOLUCIONS LIBERALS

4. La Revolució anglesa.- La Constitució anglesa i la monarquia parlamentària.- II. Ilustració i liberalisme: J. Locke. D. Hume.
5. La II. Ilustració francesa: racionalisme i progrés.- Montesquieu: govern moderat i separació de poders.- J.J. Rousseau: voluntat general i sobirania popular.
6. La Revolució americana.- Hamilton, Jefferson.- La Constitució nordamericana i el federalisme.
7. La Revolució francesa.- Sieyès i el concepte de nació.- La Declaració de drets i la Constitució.- El jacobinisme: Robespierre, Saint-Just.

III. CONSERVADURISME I TRADICIONALISME

8. Del liberalisme moderat i el conservadurisme: Burke.- El pensament contrarrevolucionari i tradicionalista catòlic: De Bonald, De Maistre.

IV. LIBERALISME AL SEGLE XIX

9. El liberalisme decimonònic: corrents i tendències.- El romanticisme polític.
10. El liberalisme alemany.- Hegel: Estat i societat civil.
11. El liberalisme francès.- A. de Tocqueville.
12. El liberalisme britànic.- L'utilitarisme: Bentham.- El liberalisme radical: J. Stuart Mill. T. Hill Green.

13. L'Estat liberal de dret.- Evolució del constitucionalisme liberal.- La democratització de l'Estat liberal: sufragi universal i surgiment dels partits polítics.

V. NACIONALISME

14. El nacionalisme al segle XIX: corrents i tendències.- Nacionalisme liberal i republicà: Mazzini.
15. Nacionalisme conservador i tradicionalista.- Fichte.
16. Nacionalisme i imperialisme.

VI. SOCIALISME

17. Utopisme i socialisme: Owen, Fourier, Saint Simon.
18. L'anarquisme.- Proudhon, Bakunin.
19. El pensament polític i social de Marx i Engels.
20. La II Internacional i les tendències del pensament socialista.- La revisió del marxisme: Bernstein.- El socialisme liberal: els fabians i els orígens del laborisme britànic.- Socialisme i nacionalisme: O. Bauer.
21. La Revolució russa.- El comunisme i el pensament de Lenin.- Trotski, Stalin i la construcció del socialisme.
22. L'Estat soviètic.- La III Internacional i els partits polítics comunistes.

VII. FEIXISME

23. Ideologia del feixisme italià i del nacionalsocialisme alemany.- Feixisme i nacionalisme.
24. L'Estat feixista.- El model de partit polític feixista.

VIII. CORRENTS POLITICS DEL MON ACTUAL

25. La doctrina político-social de l'Església.- La democràcia cristiana.

26. L'Estat social de dret.- La crisi actual.
27. Conservadurisme i neoliberalisme.
28. L'evolució del socialisme democràtic al segle XX.
29. Corrents i tendències del comunisme.- La crisi actual dels Estats comunistes.
30. Les teories crítiques de la societat i els nous moviments socials a les societats desenvolupades.
31. La descolonització i els nacionalismes afro-asiàtics.- Les ideologies i els moviments populistes.- El pensament polític de l'Islam actual.

BIBLIOGRAFIA BASICA

- CROSSMAN, R.H.S.: "Biografía del Estado moderno". Fondo Cultura Económica, México (diverses edicions).
CHEVALIER, J.: "Los grandes textos políticos". Aguilar, Madrid (diverses ediciones).
LEIFER, F.: "Lecturas de historia del pensamiento político". Olmo Ediciones, Madrid 1989.
SABINE, G.: "Historia de la teoría política". Fondo Cultura Económica, México (diverses ediciones).
TOUCHARD, J.: "Historia de las ideas políticas". Técnica, Madrid (diverses ediciones).

DICCIONARIO DEL PENSAMIENTO POLITICO. Alianza, Madrid 1989.

AVALUACIO

Hi haurà un examen parcial alliberatori a mig curs. Es farà un examen de tot el programa en el mes de juny. Els alumnes que hagin superat l'examen alliberatori, només s'examinaran de la resta del programa. Durant el curs es faran diversos exercicis de lectura de textos clàssics que serviran per a complementar les notes d'examen.

PROGRAMA

Historia del Pensamiento Político y Social 1014

Carlos Cañeque

ABSOLUTISMOS

- 1) El contexto renacentista, Leer Crossman (pág.18-31)
Tenenti (fotocopias).
- 2) Maquiavelo y el maquiavelismo, Crossman(31-39), Sabine (249-264), Maquiavelo (fotocopias).
- 3) Lutero y la Reforma, Atkinson (fotocopias), Sabine (265-274), Crossman(39-54).
- 4) Juan Bodino, Sabine (297-307).
- 5) Tomás Hobbes, Sabine (337-351), Crossman(55-81), Hobbes(fotocopias).
- 6) Bossuet, (apuntes clase)

LIBERALISMOS

- 7) El gobierno civil de Locke, Sabine(386-398), Crossman (81-93),
Locke (fotocopias).
- 8) Razón, hecho y valor en David Hume, Sabine(440-445).
- 9) La Ilustración francesa: racionalismo y progreso, Sabine (400-406) y (412-422).
- 10) Montesquieu, Sabine (406-412), Montesquieu (fotocopias).
- 11) Rousseau, Sabine(423-438), Crossman(125-133), Rousseau (fotocopias).
- 12) La revolución americana, Crossman (94-115).
- 13) La revolución francesa, Crossman(116-125) y (141-147).
- 14) La reflexión de Burke, Sabine (445-455).
- 15)a) Fichte b) Hegel; Estado y sociedad civil, Sabine (456-487).
- 16) La democracia en América de Tocqueville, (apuntes clase).
- 17) La revolución industrial, Crossman (148-158).
- 18) Los utilitaristas:Bentham y Stuart Mill, Sabine(489-508),
Crossman (158-182).

SOCIALISMO Y NACIONALISMO

- 19) Marx y Engels, Crossman(222-261), Sabine(545-577), Marx y Engels (lecturas), Mackenzie(lecturas).
- 20) El estado en Lenin, Mackenzie (lecturas).
- 21) La revolución rusa, Crossman(255-261), Mackenzie(lecturas).
- 22) Fascismo, nacional-socialismo y franquismo, fascismos (lecturas).
- 23) Neoliberalismo y neoconservadurismo en EEUU, Cañeque (fotocopias).

Bibliografía Además de las fotocopias, los textos obligatorios son Historia de la teoría política de George Sabine (Fondo de Cultura Económica) y Biografía del Estado moderno de Crossman (f.c.e.). Una bibliografía adicional recomendada se dará a lo largo del curso.